

چکیده

عنوان: تحلیل نابرابری‌های اجتماعی اقتصادی در سوء تغذیه کودکان زیر پنج سال در ایران: رویکرد تجزیه شاخص تمرکز
مقدمه: اگرچه مطالعات عوامل موثر بر سوء تغذیه کودکان در ایران را شناسایی کرده‌اند، اما تلاشی برای اندازه‌گیری نابرابری‌های اجتماعی اقتصادی در سوء تغذیه کودکان و تجزیه این نابرابری‌ها به عوامل اجتماعی اقتصادی صورت نگرفته است. هدف ما این است که مقدار نابرابری‌های اجتماعی اقتصادی در سوء تغذیه کودکان را اندازه‌گیری کنیم و با استفاده از رویکرد تجزیه مبتنی بر رگرسیون عوامل اجتماعی کلیدی که به طور بالقوه این نابرابری‌ها را تبیین می‌کنند، شناسایی کنیم.

روش پژوهش: داده‌ها از پیمایش شاخص‌های چندگانه سلامت و جمعیت در ایران (۱۳۸۹) استخراج شده است. تحلیل‌ها در چهار سطح انجام شد: ابتدا منحنی تمرکز برای تبیین وضعیت نابرابری در کوتاه‌مدتی، کم‌وزنی و لاغری رسم شد. ثانیاً شاخص‌های تمرکز برای اندازه‌گیری بزرگی نابرابری در سوء تغذیه محاسبه شدند. سپس رگرسیون لاجیت و خطی برای تعیین تاثیر متغیرهای مستقل بر سوء تغذیه اجرا شد. در نهایت شاخص‌های تمرکز برای شناسایی سهم متغیرهای اجتماعی اقتصادی در نابرابری در سوء تغذیه کودکان مورد تجزیه قرار گرفت.

یافته‌ها: منحنی تمرکز نشان داد که نابرابری در شاخص‌های سوء تغذیه یعنی کوتاه‌مدتی، کم‌وزنی و لاغری وجود دارد. شاخص‌های تمرکز نشان داد که مقدار نابرابری برای کوتاه‌مدتی $-0/242$ ، برای کم‌وزنی $-0/248$ و برای لاغری $-0/092$ بود. نابرابری اجتماعی اقتصادی در کوتاه‌مدتی و کم‌وزنی معنی‌دار بود در حالیکه گرادیان اجتماعی اقتصادی در لاغری مشاهده نشد. تحلیل تجزیه نشان داد که بیش از ۶۰ درصد از نابرابری در کوتاه‌مدتی و کم‌وزنی تحت تاثیر وضعیت اجتماعی اقتصادی است. میزان تحصیلات مادر، مرتبه تولد و محل سکونت سایر تعیین‌کننده‌هایی بودند که نابرابری در کوتاه‌مدتی و کم‌وزنی را موجب می‌شدند.

نتیجه‌گیری: یافته‌های ما مشخص کرد که کاهش شاخص‌های سوء تغذیه به‌طور متوسط در سطح ملی، بار سوء تغذیه در بین کودکان خانواده‌های فقیر را پنهان می‌کند. دولت و سیاستگذاران بایستی اقدامات هدفمند و مستقیم برای از بین بردن نابرابری در تعیین‌کننده‌های اجتماعی اقتصادی مرتبط با سوء تغذیه انجام دهند.

کلمات کلیدی: سوء تغذیه، نابرابری، عوامل اجتماعی اقتصادی، تجزیه، ایر